

KL

ROLLEKATALOG
BRUGERAKTØRER OG BRUGERROLLER

BRUGERPORTALSINITIATIVET

ROLLEKATALOG - BPI

Brugeraktører og brugerroller til brug i folkeskole og dagtilbud

Indholdsfortegnelse

1. Indledning, formål og scope	3
1.1. Baggrund.....	3
2. Brugeraktører og roller i BPI.....	4
2.1. Elev/Dagtilbudsbarn	5
2.2. Kontaktperson	5
2.3. Ansat person	6
2.4. Ikke ansat person	7
Bilag 1 - Ordlister og anvendte begreber og definitioner	9

1. Indledning, formål og scope

Dette dokument er et af resultaterne af det fælleskommunale anskaffelsesprogram, der har til formål at realisere Brugerportalsinitiativet (herefter BPI). Dokumentet er udarbejdet i samarbejde mellem Styrelsen for IT og Læring (STIL), KL og KOMBIT og er forankret i arbejdsgruppen omkring udarbejdelse af standarder.

Gennem arbejdet med realisering af BPI, har det vist sig nødvendigt at øge opmærksomheden på datasikkerhed for det samlede program, herunder en højere granularitet i faste aktører og roller der anvendes på tværs af systemerne der ligger i BPI-regi og de systemer som har snitflader dertil. Dette dokument er et samlet katalog over aktører og roller

Formålet er at sikre mulighed for, at administratorer af systemerne, har de rette forudsætninger for at tildele de relevante roller på rette niveau i systemerne og at leverandører af systemerne, har mulighed for at understøtte dette i løsningerne.

Arbejdet er kvalitetssikret hos kommunale repræsentanter samt leverandører af læringsplatforme og administrative systemer.

1.1. Baggrund

Tidligere har der kun været få og meget overordnede brugertyper eller aktører i UNI-Login. Det betyder at de systemer der anvender UNI-Login, selv etablerer undertyper eller roller, for at kunne tildele rettigheder. Resultatet er at både roller og rettigheder, der er knyttet til dem, kan variere fra system til system. Dette er især u hensigtsmæssigt i forhold til SSO, men det giver generel uensartethed i systemerne, og kan potentielt mindske sikkerheden. Der er derfor brug for etablering af yderligere roller, med præciseringer af hvem rollerne dækker, som går på tværs af systemerne.

Sideløbende med dette arbejde sker en afklaring af data og informationers følsomhed samt principper for brugerstyring på overordnet niveau. Dette dokument beskriver udelukkende brugeraktører og brugerroller og ikke rettighedstildeling.

Målene for arbejdet med roller og rettighedstildeling er:

- At danne en fælles standard for hvordan brugerroller benævnes og behandles i de IT-systemer, som er omfattet af Brugerportalsinitiativet og som grænser op til dem.
- At sikre at brugerrollerne i BPI er kendte af systemerne og rettighedstildeling kan ske ensartet.
- At kommunale administratorer og leverandører af BPI-løsningerne har tilstrækkelig viden og forudsætninger, for at kunne tildele rollerne i systemerne.

Kataloget henvender sig til kommunale medarbejdere, der arbejder med brugerstyring på skole- og dagtilbudsområdet og leverandører af løsninger til de forskellige områder af brugerportalsinitiativet og tilgrænsende systemer.

I Rollekataloget anvendes brugeraktør (aktører) som en overordnet kategori, der yderligere inddeles i underkategorien brugerroller (roller).

2. Brugeraktører og roller i BPI

En person har ét UNI-Login men kan være repræsenteret som flere brugeraktører. Det oplagte eksempel herpå er den ansatte, der samtidig er forælder til børn i skole eller dagtilbud. Den anbefalede konvention her er, at leverandørerne implementerer det således, at en person efter login med UNI-Login vil skulle vælge, om han/hun logger ind som forældre/væрге eller ansat.

Login foretages altså som én og kun én brugeraktør og skift af brugeraktør vil kræve nyt login. En aktør kan optræde i flere brugerroller samtidigt. Derfor er der af hensyn til SSO valgt en model, hvor brugeraktørerne specialiseres i flere roller fremfor at have et større antal brugeraktører.

I det følgende beskrives først de 4 brugeraktører overordnet. Under hver brugeraktører specificeres de relaterede brugerroller som er nødvendige for brugeradgangsstyring og i sidste ende til rettighedsstyring.

Der er identificeret behov for følgende brugeraktører

1. Elev/Dagtilbudsbarn
2. Kontaktperson
3. Ansat person
4. Ikke-ansat person

Hver brugeraktør ovenfor udelukker gensidigt hinanden (disjunkte). Hver brugeraktør danner basis for flere forskellige specifikke brugerroller (ikke disjunkte), hvilket betyder, at hver brugeraktør godt kan have flere brugerroller som både forældre til en elev og samtidig være lærer på den samme skole).

figur over brugeraktører:

Nedenfor beskrives de ovenstående brugeraktører og de tilknyttede roller.

2.1. Elev/Dagtilbudsbarn

Navn	Elev/Dagtilbudsbarn (Student)
Brugeraktør	<p>Brugeraktøren <i>Elev/Dagtilbudsbarn</i> dækker over alle børn der er indskrevet i skole, dagtilbud eller tilbud under skole såsom SFO og fritidsklub (ofte kaldet SFO 24).</p> <p>Gruppen er præget af stor diversitet bestående af børn i dagtilbud og elever i Indskoling op til elever i Udsikling. Deres it-forudsætninger er vidt forskellige, lige som deres sproglige, faglige og sociale forudsætninger dækker hele spekteret i Skolen og i dagtilbud.</p>
Organisatorisk placering	<p>En Elev er tilhørende en Skole, samt evt. en hertil hørende SFO eller Klub/SFO 2</p> <p>Et dagtilbudsbarn er tilknyttet et Dagtilbud.</p>

For brugeraktøren *Elev/Dagtilbudsbarn* er følgende specifikke brugerroller:

Barn	Barn dækker alle børn der går i dagtilbud. Særligt de større børn kan optræde som brugerrolle, hvor adgang kan være gavnlige.
Elev	Elev dækker alle der går i grundskole og/eller tilbud under skole såsom SFO og fritidsklub (ofte kaldet SFO 24).
Studerende	Studerende på erhvervsskoler og andre ungdomsuddannelser. (Disse er ikke omfattet af brugerportalsinitiativet)

2.2, Kontaktperson

Navn	Kontaktperson (Contactperson)
Brugeraktør	<p>Denne brugeraktør dækker alle myndige personer med myndighed over eller ansvar for et barn eller en elev.</p> <p>Kontaktperson dækker personer såsom mor, far eller pårørende med myndighed over eller ansvar for en Elev eller et dagtilbudsbarn i en af Kommunens Institutioner.</p> <p>Kontaktperson dækker ligeledes støttefamilier. Værger vil som oftest være forældre til et Dagtilbudsbarn eller forældre til en Elev.</p> <p>Særligt om brugerrollen kontaktperson: I oprettelse i UNI-Login er en kontaktperson altid oprettet</p>
Organisatorisk placering	Egen familie eller støttefamilie o.l.

For brugeraktøren *kontaktperson* er følgende specifikke brugerroller:

Forældre/værge	Forældre dækker biologiske forældre eller adoptivforældre til barnet eller eleven. Værge dækker forældre med forældremyndighed eller person der er beskikket som værge til barnet efter Værgemålsloven og som er indehaver af forældremyndighed.
-----------------------	--

Pårørende	Pårørende dækker over bedsteforældre, stedforældre, eller anden familie men kan også være naboen eller venner som har en særlig relation til barnet eller eleven. Pårørende har aldrig forældremyndighed
Officiel tilknyttet person	Officielt tilknyttede personer dækker over aflastningsfamilie, plejefamilie døgnpædagog, hvor det ikke er forældremyndighedsindehaveren, der giver tilladelse men derimod kommunen som myndighed ifm. et pålæg.

2.3. Ansat person

Navn	Ansæt person (Employee)
Brugeraktør	<p>Ansatte personer dækker alle ansatte i kommunen, der skal have adgang til systemerne, for at kunne opfylde kommunens forpligtelse i forhold til folkeskole og dagtilbud.</p> <p>Ansatte personer kan både være i fast ansættelse eller som tilknyttet som vikar.</p> <p>De fleste aktører i kategorien ansatte personer er ansat på skolen eller i dagtilbud, men personer i den kommunale forvaltninger har også behov for adgang til at kommunikere med Brugeraktørerne.</p> <p>Faglige konsulenter tilbyder faglig sparring og vejledning indenfor særlige områder. En del af disse medarbejdere vil typisk høre under Forvaltningen, men kan dog også være ansat direkte i en Institution.</p>
Organisatorisk placering	Pædagogisk personale vil typisk være ansat på en bestemt Institution, men kan også være ansat kommunalt med behov for at arbejde på flere Institutioner.

For brugeraktøren *Ansæt person* er følgende specifikke brugerroller:

Lærer	Lærer dækker over en person der er ansat som lærer til at undervise i folkeskolen. Lærerrollen dækker også over it-vejledere, meritlærere og læsevejledere.
Pædagog	Pædagog dækker over en person der er ansat som pædagog i et dagtilbud eller/og i en folkeskole, SFO, fritidsklub mv. Pædagogrollen dækker også over rollen som mentor.
Vikar	Vikar dækker over en person som træder ind i stedet for skolens lærere og pædagoger med undervisning i forbindelse med sygdom, ferie, orlov mv.

Leder	<p>Leder dækker over den øverste ansvarshavende person på institutionen. Organiseringen kan være forskellig og rollen dækker f.eks.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Områdeledere • Skoleledere • Ledere af Dagtilbud • Afdelingsledere (SFO, indskoling, etc.) <p>Ledere af Dagtilbud kan være Klyngeleder dvs. de er Ledere for en række Dagtilbud, ligesom Skoleledere kan være ansvarlige for et område bestående af flere Skoler.</p>
Ledelse	Person der er en del af institutionens ledelse, f.eks. en afdelingsleder, men også for eksempel skolesekretærer.
TAP	Teknisk administrativt personale dækker typisk skolesekretærer, rengøring, kantine, pedeller og it-support på Skoler. TAP'er har ingen pædagogiske eller undervisningsmæssige ansvar.
Konsulenter	Faglige konsulenter, Generalist konsulenter og PPR medarbejdere, AKT konsulenter m.fl. der er ansat i kommunen eller på skolen

2.4. Ikke ansat person

Navn	Ikke ansat person (Extern)
Brugeraktør	<p>Denne brugeraktør dækker over ikke ansatte personer der er på besøg på skolen (åben skole) eller som befinder sig på en skole i en mindre periode såsom fx praktikanter.</p> <p>Ikke ansatte personer dækker over praktikanter det vil sige en person der er i gang med en lærer- eller pædagog uddannelse. (Ikke nødvendigvis underlagt tavshedspligt?).</p> <p>Som del af folkeskolereformen er Skolerne fremover forpligtet til indgå i samarbejder med eksterne aktører og er ikke ansatte personer. Disse eksterne aktører kan eksempelvis være lokale idræts-, kultur- og foreningsliv, herunder de kommunale musik- og kulturskoler, ungdomsskoler og det lokale erhvervsliv, ligesom eksterne medlemmer af en Skolebestyrelse også falder ind under Eksterne Aktører.</p> <p>Disse ikke ansatte personer kan godt være ansvarlige for at tilrettelægge forløb men det er den enkelte lærer som tilknytter klasserne og dermed elever til forløbene. Læreren er den øverste ansvarlige og som har adgang til Løsningen.</p>
Organisatorisk placering	Er ikke ansatte i kommunen

For brugeraktøren *ikke ansat person* er yderligere identificeret med følgende specifikke brugerroller:

Ekstern	Foreningsliv, erhvervsliv, Ungdomsskolen, musikskole, billedskole, kulturinstitutioner og private virksomheder der er selvejende. Lige som eksterne medlemmer af en skolebestyrelse.
----------------	--

Praktikant

Praktikanter er personer der er i gang med en lærer- eller pædagog uddannelse (Ikke nødvendigvis underlagt tavshedspligt?).

Bilag 1 - Ordliste og anvendte begreber og definitioner

Nedenfor er beskrevet de anvendte begreber og definitioner som præciserer hvem der er hvem, hvilke organisatoriske tilhørsforhold der er relateret til brugerportalsinitiativet og dernæst hvilke handlinger, informationer og rettigheder der skal præciseres.

De anvendte begreber er følgende:

Brugeraktører: En brugeraktører er enten relateret til en person eller et it-system som systembruger. En bruger kan have en eller flere brugerroller.

Brugerrolle: En brugerrolle er en beskrivelse af en brugers rolle i forhold til en konkret organisation, fx en afdeling, virksomhed, institution eller skole o.l.

Gruppe: En gruppe dækker over en gruppering af brugere, ressourcer og eventuelt andre grupper som tilsammen har en anvendelig afgrænsning (Stue i børnehaven, Skoleklasse, forældre til en bestemt klasse, alle medarbejdere på en skole, en projektgruppe). Der kan sondres mellem stabile grupper såsom en lærer på skole A, en klasse fra 0-9. klasse, hvorimod en dynamisk gruppe kunne være en projektgrupper til særlige undervisningsforløb.

Institution: Institution er det overordnede begreb der dækker over alle typer institutioner i kommunalt regi der har ansvar for børn op til 18 år. Eksempelvis folkeskole, dagtilbud såsom vuggestuer, børnehaver eller integreret vuggestue/børnehave mv. En institution er altid en del af en bestemt forvaltning i en given kommune, eksempelvis en Børne- og ungeforvaltning.

Kommune: En kommune er den myndighed bestående af flere forvaltninger og med tilhørende afdelinger, institutioner og institutionsgrupper.

Forvaltning: Kommunal organisatorisk opdeling af forvaltningsansvar. Institutioner administreres under en forvaltning i kommunen, hvor eksempelvis skoler og dagtilbud kan ligge under forskellige forvaltninger.

Skole: En skole defineres ved at være styret af en skoleleder, og har et institutionsnummer og kan findes på en eller flere matrikler. En typisk dansk folkeskole har ansvar for undervisning af børn fra 0-10. klasse.

Dagtilbud: Et dagtilbud er for børn i 0-6 års alderen og kan typisk være en børnehave, dagpleje, vuggestue eller integreret institution.